

A TANÁCS 5/2014/EU ÁLLÁSPONTJA ELSŐ OLVASATBAN

a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, brókertevékenységre és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló 428/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel

A Tanács által 2014. március 3-án elfogadva

(2014/C 100/02)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽¹⁾,

mivel:

- (1) A 428/2009/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ előírja, hogy a kettős felhasználású termékeknek az Unióból való kivitelét, az Unión keresztül végzett tranzitját, illetve az Unióban tartózkodó vagy ott letelepedett bróker által végzett brókertevékenység keretében harmadik országba történő szállítását hatékony ellenőrzésnek kell alávetni.
- (2) Annak érdekében, hogy a tagállamok és az Unió eleget tehessenek nemzetközi kötelezettségvállalásaiknak, a 428/2009/EK rendelet I. melléklete megállapítja azoknak a kettős felhasználású termékek a jegyzékét, amelyeket az Unióban ellenőrizni kell. Az ellenőrizendő termékekről az Ausztrália Csoport, a Rakéte technológiai Ellenőrzési Rendszer, a Nukleáris Szállítók Csoportja, a Wassenaari Megállapodás és a vegyifegyver-tilalmi egyezmény keretén belül hoznak döntéseket.
- (3) A 428/2009/EK rendelet előírja, hogy a kettős felhasználású termékeknek az e rendelet I. mellékletében szereplő jegyzékét azokkal a kötelezettségekkel és vállalásokkal, valamint azok módosításaival összhangban kell aktualizálni, amelyeket a tagállamok a nonproliférációs rezsimok és export-ellenőrzési megállapodások részeként vagy a vonatkozó nemzetközi szerződések megerősítésével elfogadtak.
- (4) A kettős felhasználású termékeknek a 428/2009/EK rendelet I. mellékletében szereplő jegyzékét rendszeresen aktualizálni kell oly módon, hogy az teljes mértékben megfeleljen a nemzetközi biztonsági kötelezettségvállalásoknak, emellett pedig garantálni lehessen az átláthatóságot és fenn lehessen tartani az uniós exportőrök versenyképességét. A kettős felhasználású termékek e jegyzékének késedelmes aktualizálása negatív hatással lehet a biztonságra, a nemzetközi nonproliférációs erőfeszítésekre, valamint az uniós exportőrök gazdasági tevékenységére nézve. Ugyanakkor a módosítások technikai természetéből adódóan, valamint amiatt, hogy e módosításoknak összhangban kell lenniük a nemzetközi export-ellenőrzési rendszerek keretében hozott döntésekkel, gyorsított eljárásra van szükség annak érdekében, hogy a szükséges aktualizálások hatályba léphessenek az Unióban.
- (5) A 428/2009/EK rendelet az annak alapján rendelkezésre álló négy exportengedély-típus egyikeként bevezeti az uniós általános exportengedélyt. Az uniós általános exportengedély az Unióban letelepedett exportőrök számára lehetővé teszi, hogy az ezen engedélyekre vonatkozó feltételek betartásával egyes meghatározott termékeket bizonyos meghatározott rendeltetési helyekre exportálhassanak.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament 2012. október 23-i állásfoglalása (HL C 68. E, 2014.3.7., 112. o.) és a Tanács 2014. március 3-i állásfoglalása első olvasatban. Az Európai Parlament ...-i állásfoglalása és a Tanács ...-i határozata.

⁽²⁾ A Tanács 428/2009/EK rendelete (2009. május 5.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, brókertevékenységre és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról (HL L 134., 2009.5.29., 1. o.).

- (6) Az Unióban jelenleg érvényben lévő uniós általános exportengedélyeket a 428/2009/EK rendelet II. melléklete tartalmazza. Az uniós általános exportengedélyek jellegéből adódóan szükségessé válhat bizonyos rendeltetési helyek kivonása ezen engedélyek hatálya alól, különösen akkor, ha a megváltozott körülmények azt mutatják, hogy egy adott rendeltetési hely tekintetében a könnyített exportügyletet az uniós általános exportengedély alapján többé nem célszerű engedélyezni. Ha egy rendeltetési helyet kivonnak egy uniós általános exportengedély hatálya alól, az nem gátolhatja az exportőrt abban, hogy a 428/2009/EK rendelet vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően más típusú exportengedélyt kérelmezzen.
- (7) Annak biztosítása érdekében, hogy a kettős felhasználású termékek közös jegyzéke – a tagállamoknak a nemzetközi export-ellenőrzési rendszerek keretében vállalt kötelezettségeivel és vállalásaival összhangban – rendszeresen és időben aktualizálva legyen, a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a 428/2009/EK rendelet I. mellékletének az említett rendelet 15. cikke szerinti módosítására vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is.
- (8) Annak érdekében, hogy az Unió gyorsan reagálhasson az uniós általános exportengedélyek alapján történő kivitel érzékenységeinek értékelésével összefüggő, változó körülményekre, a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a 428/2009/EK rendelet II. mellékletének egyes rendeltetési helyeknek az uniós általános exportengedélyek hatálya alól való kivonása tekintetében történő módosítására vonatkozóan. Mivel ilyen módosításokat kizárólag akkor kell végrehajtani, ha az érintett exportügyletek tekintetében megnövekedett kockázatot állapítanak meg, és mivel az uniós általános exportengedélyek további alkalmazása ezen exportügyletek esetében azonnali kedvezőtlen hatással járna az Unió és tagállamai biztonságára nézve, a Bizottság sürgősségi eljárást alkalmazhat.
- (9) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elkészítésekor és szövegezésekor a Bizottságnak gondoskodnia kell a vonatkozó dokumentumoknak az Európai Parlament és a Tanács részére történő egyidejű, időben történő és megfelelő továbbításáról.
- (10) A 428/2009/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 428/2009/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 9. cikk (1) bekezdése a következő albekezdésekkel egészül ki:

„Annak biztosítása érdekében, hogy csak az alacsony kockázattal járó ügyletek tartozzanak a IIa–IIc. mellékletben található uniós általános exportengedélyek hatálya alá, a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23a. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el egyes rendeltetési helyeknek az uniós általános exportengedélyek hatálya alól való kivonása céljából, amennyiben ezekre a rendeltetési helyekre a 4. cikk (2) bekezdésében említett fegyverszállítási embargó vonatkozik.

Ha az említett fegyverszállítási embargó esetén rendkívüli sürgősséggel kell kizárni egyes meghatározott rendeltetési helyeket az uniós általános exportengedélyek hatályából, akkor a 23b. cikkben előírt eljárást kell alkalmazni az e bekezdés alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására.”.

2. A 15. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23a. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a kettős felhasználású termékek I. mellékletben található jegyzékének aktualizálása céljából. Az I. mellékletet az e cikk (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően kell aktualizálni. Amennyiben az I. melléklet aktualizálása a IIa–IIc. vagy a IV. mellékletben is felsorolt kettős felhasználású termékeket érint, ezeket a mellékleteket is megfelelően módosítani kell.”.

3. A következő cikkek kerülnek beillesztésre:

„23a. cikk

(1) A Bizottság az e cikkben meghatározott feltételek mellett felhatalmazást kap felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására.

(2) A Bizottságnak a 9. cikk (1) bekezdésében és a 15. cikk (3) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása öt éves időtartamra szól ...-tól/-től kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az öt éves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. Amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal az egyes időtartamok vége előtt, akkor a felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 9. cikk (1) bekezdésében és a 15. cikk (3) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban megjelölt felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot e jogi aktus elfogadásáról.

(5) A 9. cikk (1) bekezdése és a 15. cikk (3) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

23b. cikk

(1) Az e cikk alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok haladéktalanul hatályba lépnek és alkalmazandók, amennyiben nem emelnek ellenük kifogást a (2) bekezdésnek megfelelően. Az Európai Parlament és a Tanács felhatalmazáson alapuló jogi aktusról való értesítése tartalmazza a sürgősségi eljárás alkalmazásának indokait.

(2) Az Európai Parlament vagy a Tanács a 23a. cikk (5) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően kifogást emelhet a felhatalmazáson alapuló jogi aktus ellen. Ebben az esetben a Bizottság az Európai Parlament vagy a Tanács kifogásáról szóló határozatról való értesítést követően haladéktalanul hatályon kívül helyezi a felhatalmazáson alapuló jogi aktust.”.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ...,

az Európai Parlament részéről

az elnök

...

a Tanács részéről

az elnök

...

A TANÁCS INDOKOLÁSA

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2011. november 7-én benyújtotta a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, brókertevékenységre és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló 428/2009/EK tanácsi rendeletet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot. ⁽¹⁾

Az Európai Parlament 2012. október 23-án elfogadta első olvasatbeli álláspontját ⁽²⁾.

A kereskedelmi jogi aktusokra vonatkozó javaslatcsomag – amelyről az említett időpontban még tárgyalások folytak –, szintén tartalmazott az e javaslattal kapcsolatos, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra irányuló javaslatokat. Az e javaslat és az említett rendeletek közötti következetesség biztosítása érdekében az a megállapodás született, hogy meg kell várni a kereskedelmi javaslatcsomagról folytatott tárgyalások eredményét.

2013 júniusában kompromisszum született a kereskedelmi jogi aktusokra vonatkozó javaslatcsomag tekintetében ⁽³⁾. Ezt követően tárgyalások folytak, hogy e javaslattal kapcsolatosan a második olvasat során mihamarabb megállapodás jöjjön létre. ⁽⁴⁾

A 2013. december 17-i végső háromoldalú egyeztetés alkalmával a társjogalkotók ideiglenes megállapodásra jutottak a végleges kompromisszumos csomagról.

Az Európai Parlament Nemzetközi Kereskedelmi Bizottsága 2014. január 21-én jóváhagyta a háromoldalú tárgyalások eredményét.

Az INTA Bizottság elnöke 2014. január 21-én levelet intézett az elnökséghez, amelyben jelezte, hogy amennyiben a Tanács hivatalosan továbbítja a Parlament részére az álláspontját abban a formában, ahogyan az az említett levél mellékletében szerepel, az elnök ajánlani fogja a plenáris ülésnek, hogy a Parlament módosítás nélkül fogadja el a Tanács álláspontját.

Ennek alapján a Tanács 2014. február 11-én (a COREPER 2014. január 29-i ülését követően) politikai megállapodásra jutott a javaslattal kapcsolatban. ⁽⁵⁾

A fenti megállapodásra való tekintettel, a jogász-nyelvész szakértők általi ellenőrzést követően a Tanács – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 294. cikkében meghatározott rendes jogalkotási eljárásnak megfelelően – 2014. március 3-án elfogadta első olvasatbeli álláspontját.

II. CÉL

A rendeletjavaslat célja annak biztosítása, hogy a kettős felhasználású termékek uniós ellenőrzési jegyzéke – a tagállamoknak a nemzetközi export-ellenőrzési rendszerek keretében vállalt kötelezettségeivel és vállalásaival összhangban – felhatalmazáson alapuló bizottsági jogi aktusok révén rendszeresen és időben aktualizálva legyen.

Emellett annak érdekében, hogy az Európai Unió gyorsan reagálhasson az uniós általános exportengedélyek alapján történő kivitel érzékenységeinek értékelésével összefüggő, változó körülményekre, a rendeletjavaslat előírja egyes rendeltetési helyeknek az ilyen engedélyek hatályából való kizárását, amennyiben néhány esetben szükségesnek bizonyul annak biztosítása, hogy a hatály csak az alacsony kockázattal járó ügyletekre terjedjen ki.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

A Tanács alapvetően egyetértett a javaslattal a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokon keresztül történő uniós ellenőrzési jegyzék aktualizálása (I. melléklet) tekintetében. Módosításokra került sor a következő fő témák tekintetében:

- A javaslat pontosítja a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok hatályát, hogy egyes rendeltetési helyek kivonhatók legyenek az uniós általános exportengedélyek hatálya alól, amennyiben ezekre a rendeltetési helyekre fegyverszállítási embargót vetnek ki;
- A Bizottságra ruházott felhatalmazás joga öt éves időtartamra szól, amely hallgatólagosan megújítható;
- Amennyiben az uniós ellenőrzési jegyzékek (I. melléklet) aktualizálása olyan kettős felhasználású termékeket érint, amelyek a rendelet más mellékleteiben is felsorolásra kerülnek, azokat a mellékleteket is megfelelően módosítani kell.

⁽¹⁾ 16726/11.

⁽²⁾ 15611/12.

⁽³⁾ 13284/13.

⁽⁴⁾ 11454/13 és 12203/13.

⁽⁵⁾ 5480/14.

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság együttes nyilatkozatban ismerte el annak fontosságát, hogy folyamatosan javítani kell az EU stratégiaexport-ellenőrzési rendszerének hatékonyságát és egységességét, nagyfokú biztonságot és megfelelő átláthatóságot biztosítva anélkül, hogy ez kedvezőtlenül érintené a kettős felhasználású termékek versenyképességét és a velük való jogszerű kereskedelmet. Ezt a kettős felhasználású termékek kivételére vonatkozó uniós ellenőrzési politika keretén belül továbbra is tárgyalni fogják.

IV. KÖVETKEZTETÉS

A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontja tükrözi a Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások során – a Bizottság segítségével – kialakított kompromisszumot. A Tanács – a COREPER 2014. január 29-i ülését követően – 2014. február 11-én politikai megállapodásra jutott a kompromisszummal kapcsolatban.

Az Európai Parlament INTA bizottságának elnöke 2014. január 21-i levelében jelezte a elnökségnek, hogy ha a Tanács hivatalosan továbbítja a Parlament részére az álláspontját abban a formában, ahogyan az az említett levél mellékletében szerepel, az INTA elnöke azt fogja ajánlani a plenáris ülésnek, hogy a Parlament – a jogász-nyelvész szakértők általi ellenőrzést követően – módosítás nélkül fogadja el a Tanács álláspontját a második olvasat során.

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság együttes nyilatkozata a kettős felhasználású termékekre vonatkozó export-ellenőrzési rendszer felülvizsgálatáról

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság tudatában van annak, hogy folyamatosan javítani kell az EU stratégiaexport-ellenőrzési rendszerének hatékonyságát és egységességét, nagyfokú biztonságot és megfelelő átláthatóságot biztosítva anélkül, hogy ez kedvezőtlenül érintené a kettős felhasználású termékek versenyképességét és a velük való jogszerű kereskedelmet.

Mindhárom intézmény úgy véli, hogy azért van szükség a rendszer modernizálására és további egységesítésére, hogy lépést tudjon tartani az újabb fenyegetésekkel és a gyors technológiai változásokkal, valamint hogy csökkenjen a versenytorzulás és létrejöjjön a kettős felhasználású termékek valódi közös piaca (egységes és egyenlő versenyfeltételeket teremtve az exportálóknak), továbbá hogy a harmadik országok számára továbbra is export-ellenőrzési modellként szolgáljon.

Ennek érdekében elengedhetetlen (a rendelet mellékleteiben szereplő) ellenőrzési jegyzékek aktualizálási eljárásának egyszerűsítése, a kockázatértékelés és az információcsere javítása, a megfelelőbb ágazati szabványok kidolgozása és a végrehajtás területén tapasztalt eltérések csökkentése.

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság tudatában van azoknak a kérdéseknek, amelyek egyes olyan információs és kommunikációs technológiák (ikt) kivitelével kapcsolatosak, amelyek az emberi jogok megsértésével összefüggésben, illetve az Unió biztonságának meggyengítésére használhatók, különösen a tömeges megfigyelésre, a figyelemmel kísérésre, a helymeghatározásra, a nyomon követésre és a cenzúrázásra használt technológiák, valamint a szoftverek sebezhetősége vonatkozásában.

Ezzel összefüggésben szakértői konzultációkra került sor, többek között a kettős felhasználású termékekkel foglalkozó szakértők találkozója, a kettős felhasználású termékekkel foglalkozó koordinációs csoport és az export-ellenőrzési rendszerek keretében. A sürgős reagálást igénylő helyzetek kezelését célzó intézkedések meghozatalára a jövőben is (az EUMSZ 215. cikkén alapuló) szankciók, illetve nemzeti intézkedések révén kerül sor. Ezenkívül további erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy az export-ellenőrzési rendszerek területén multilaterális megállapodások szülessenek. A kettős felhasználású termékek kivitelére vonatkozó uniós ellenőrzési politika folyamatban lévő felülvizsgálata és a vonatkozó bizottsági közlemény elkészítése keretében pedig meg kell vizsgálni az e kérdés kezelését célzó lehetőségeket. Ezzel összefüggésben mindhárom intézmény nyugtázta a Wassenaari Megállapodásban részt vevő államok között 2013. december 4-én született azon megállapodást, hogy ellenőrzés alá vonják a számítógépes rendszerekhez illetéktelen hozzáférést biztosító komplex felügyeleti eszközöket és az IP-hálózatok felügyeleti rendszereit.

Annak érdekében, hogy tovább javuljon az export-ellenőrzési rendszer és annak alkalmazása az európai egységes piac keretei között, az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság arra is kötelezettséget vállalt, hogy továbbfejleszti a rendelet I. mellékletének hatályán kívül eső kettős felhasználású termékekre vonatkozó, a jelenleg alkalmazott ún. „mindenre kiterjedő” mechanizmust.

A Bizottság nyilatkozata a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokról

E rendelettel összefüggésben a Bizottság emlékeztet az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás 15. pontjában tett kötelezettségvállalására, miszerint a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével kapcsolatos munkája keretében a nemzeti szakértőkkel zajló találkozóiról a Parlament számára teljes körű tájékoztatást nyújt, és biztosítja a dokumentációhoz való teljes körű hozzáférést.

A Bizottság nyilatkozata a rendelet aktualizálásáról

A stratégiai termékek mozgására (kivitel, transzfer, brókertevékenységek és tranzit) irányuló integráltabb, hatékonyabb és egységesebb európai megközelítés érdekében a Bizottság – a lehető legrövidebb időn belül – új javaslatot fog előterjeszteni a rendelet aktualizálására.
